

Aleg. 217.

Sprawozdanie

komisyi przemysłowej o wniosku posła Żardeckiego w przedmiocie
popierania przemysłu przędzalnianego w kraju.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu, przekazany został komisyi wniosek odnoszący się do popierania przemysłu przędzalnianego. Rezolucyę wnioskiem objęte, dążą do wydania stosownego polecenia Wydziałowi krajowemu w tym kierunku, iżby Wydział krajowy poczynił studia przygotowawcze do utworzenia w kraju przemysłu przędzalnianego, przysposobił dla tegoż przemysłu odpowiednie siły techniczne i ażeby Wysoki Sejm na ten cel wstawił nu rok bieżący w rubrykę XVI. wydatków, kwotę 1.500 zł. do dyspozycyi Wydziału krajowego w porozumieniu z krajową komisją przemysłową.

Komisya przystępując do merytorycznego załatwienia wniosku, wzięła pod rozwagę pytanie — czy i o ile zachodzi rzeczywista potrzeba popierania przemysłu przędzalnianego w kraju.

W szczególności poczyniono badania odnośnie do produkcji lnu surowego (włókna), wywozu lnu surowego za granicę, ilości czynnych krosien tkackich, wreszcie wartości zakupywanej przędzy fabrycznej.

Materyały zebrane nie mogły w całej pełni zadowolić żądania komisyi, gdyż pomimo czynionych starań w biurze statystyki, w Towarzystwie gospodarczem, oraz w Izbie handlowej lwowskiej nie uzyskano dat urzędowych co do wywozu lnu i wartości sprowadzanej gotowej przędzy z zagranicy. Ostatecznie na podstawie dat, które służyły komisyi do dyspozycyi, okazuje się, że biorąc w rachubę przecięcie ostatnich lat 5-ciu, to jest od r. 1888 włącznie do roku 1892, pod uprawę lnu była użyta przestrzeń 26.256 hekt., zbiór uczynił 83.064 cent. metr., wartość zbioru licząc również przeciętną cenę targową po 39 zł. za cent. metr., przedstawia poważną cyfrę 3,239.496 zł. Wedle informacji udzielonej przez dyrektora kraj. szkoły tkackiej w Krośnie, w przybliżeniu jest w kraju 18 do 20 tysięcy czynnych krosien, a z tej liczby 1.500 krosien czynnych należy do Towarzystw tkackich.

Przeprowadzając obliczenie z wielką rezerwą, przyjęć można z ogólnej liczby 20 tysięcy krosien, część czwartą czyli 5 tysięcy krosien, które przerabiają przędzę fabryczną sprowadzoną z zagranicy. Tkacz jeden przerabia rocznie mniej więcej 10 kóp przędzy w cenie 400 zł., zatem przy ilości 5 tysięcy krosien, wartość użytej do wyrobu przędzy fabrycznej, przedstawia sumę 2 milionów zł. Jeżeli się weźmie w rachubę wyłącznie tylko krosna czynne, należące do

Towarzystw tkackich, dla tych więc krosien potrzebna przędza gotowa kosztuje rocznie 600.000 zł. Zestawienia cyfrowe niewątpliwie udowadniają, że produkcya lnu surowego jest znaczną, że jest znaczna ilość czynnych krosien tkackich, przeto zakładanie przędzalń w kraju tak dla producentów lnu, jak również i dla tkaczy, jest pożądanem. Zakładanie przędzalń dla przemysłu tkackiego, nabiera znaczenia tem więcej, jeżeli zwróci się uwagę i na tę okoliczność, że istniejące kraj. szkoły i wzorowe warsztaty tkackie rok rocznie pomnażają liczbę fachowo wykształconych tkaczy, więc też progresywnie wzmagają się i wzmagać się będzie zapotrzebywanie przędzy fabrycznej. Zakładaniem szkół fachowych, udzielaniem stypendyów, dąży Wysoki Sejm do podniesienia w ogóle przemysłu w kraju, a tem samem i przemysłu tkackiego z tendencją ażeby przemysł ten zaspakajać mógł potrzeby kraju, a zarazem wytrzymać konkurencję z wyrobami importowanymi z zagranicy.

W obec tej sytuacji, że dla braku przędzalń w kraju, tkacz sprowadzać musi przędzę gotową z zagranicy, rzeczywiście tkacz tutejszo krajowy znajduje się w nader niekorzystnym położeniu, bowiem wyrób jego obciążony jest kosztem wywozu lnu surowego, kosztem przywozu gotowej przędzy, oraz zarobkiem handlarza i fabrykanta i podziwienia godnym jest, jeżeli pomimo tak ciężkich warunków, przemysł tkacki rozwija się i ulepsza.

Naprowadzone w niniejszem sprawozdaniu względy i powody, przemawiają stanowczo za tem, ażeby dążyć do skutecznego popierania przemysłu przędzalnianego. Działalność w kierunku popierania tego przemysłu wskazaną jest i pożądaną jeszcze i z następującego powodu, ponieważ w Krośnie założony został zakład blichu i apretury, a jeżeli powstaną przędzalnie w kraju, natenczas przemysł tkacki będzie zupełnie niezawisły od fabryk zagranicznych.

Ażeby przemysł przędzalniany w kraju wytorzyć i skutecznie poprzeć, należy przedewszystkiem przysposobić odpowiednie siły fachowe techniczne, do tego zmierzał wniosek i tę myśl komisya w zupełności akceptuje.

W zakończeniu komisya przemysłowa wnosi :

Wysoki Sejm uchwalić raczy :

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby za pośrednictwem krajowej komisji przemysłowej poczynił studia przygotowawcze do utworzenia w kraju przemysłu przędzalnianego.
2. O wyniku tych badań zda Wydział krajowy sprawę na najbliższej sesyi sejmowej i wstawi na rok 1895 odpowiednią kwotę na przysposobienie dla tej gałęzi przemysłu potrzebnych sił fachowych.

We Lwowie 8. lutego 1894.

Zastępca przewodniczącego

Weigel.

Sprawozdawca :

Zardecki.